

УДК 347.122:007

DOI <https://doi.org/10.32837/chc.v0i38.363>

Матійко Микола Володимирович,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4588-2636>

ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ ФУНКЦІЙ ПРИВАТНОГО ТА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Постановка проблеми. Jus privatum, вийшовши з давньоримської казуїстичної коліски, знайшло втілення, у тому числі і в юриспруденції понять сучасної цивілістики, ставши в основі системи правових цінностей, які мають стверджуватися юридичною практикою. Приватне право, базуючись на моделях поведінки, які виникають у суспільстві, ідуть від самої людини та мають у кінцевому підсумку багато спільних рис, може виступати в якості інтеграційної основи, що в даний час є дуже актуальним для людства. Зазначений аспект має багато історичних прикладів (Кодифікація Юстиніана, Німецький цивільний кодекс поміж найважливіших своїх завдань мали об'єднання на базі систематизації приватного права) та може бути використаний у процесі систематизації законодавства, законотворчій практиці, застосуванні права, інтеграційних процесах. Рух до цивільного права через приватне, орієнтуючи на переведення більшої уваги від нормативів, які вже існують, до суспільних відносин, потреба в регулюванні яких існує, є методологічно правильним. Зазначене актуалізує паралельне дослідження онтологічних характеристик приватного та цивільного права у сучасній юриспруденції, що дає підстави звернення до функціонального аспекту останніх.

На думку С.С. Алексеєва, однією із сил, що здатна «упорядкувати, оцивілізувати свободу в практичному житті за допомогою цінностей культури, духовних засад» в «кульмінаційні» [1, с. 47] моменти, є приватне право.

При цьому у функціях права розкривається сутність права та його «соціальне призначення – історична мета і службова роль – у житті суспільства» [2; 4].

Являючи собою «зовнішній вираз властивостей права, що проявляються в їх впливі на суспільні відносини, свідомість та поведінку людей» функція права є «динамічним» явищем (при тому що вони є «залежними від суспільства», вони «розвиваються разом із ним та зумовлюються певним етапом його розвитку» [3, с. 22]). «Змінюються, підвищуються суспільні потреби, змінюються та розширюються функції права. І навпаки, зменшуються суспільні потреби – це відбивається і у функціях права...» [4; 10].

А.Я. Риженов, погоджуючись із думкою С.С. Алексеєва про те, що «функції права і функції держави в соціально-політичному аспекті співпадають» [5, с. 95], зауважує, що «співвідношення функцій права та держави в більш вузькому аспекті – в аспекті особливостей регулювання поведінки людей – менш однозначно, більш приховане» [6, с. 13].

При цьому, на думку В.С. Ковальського, «у своїй сукупності функції права мають спрямовувати його дію на підтримку людини, демократизацію держави й розбудову громадянського суспільства, на забезпечення як загальносоціальних, так і приватних інтересів... Чи не головним в аспекті дії права є акумулювання його функцій у напрямі ефективної реалізації прав громадян і розвиток громадянського суспільства» [4, с. 14–19].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню функцій приватного та цивільного права присвячено певну низку наукових робіт. Серед науковців, які досліджували цю проблематику, варто відзначити Алексеєва С.С., Ковальського В.С., Максименко С.Т., Проніну М.Г., Радька Т.Н., Риженова А.Я., Харитонову Є.О., Чечину Н.А.,

та ін. Проте і на сьогодні ця проблематика залишається недостатньо розробленою для вітчизняної правової доктрини.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження функцій приватного та цивільного права шляхом з'ясування сутності та природи явища функцій приватного та цивільного права, напрямків впливу приватного та цивільного права, аналіз соціального призначення приватного та цивільного права. Роль та значення функцій права не можуть бути сталими. На певних історичних проміжках часу вони можуть змінюватися. Соціальне призначення права визначається потребами суспільного розвитку. Загальні тенденції суспільного життя можуть впливати на роль окремих напрямків впливу приватного права та цивільного права та їх соціальне призначення. Зазначене значним чином актуалізує дане дослідження

Виклад основного матеріалу. За вдалим висловом В.Г. Смирнова, поняття «функції права» відображає в сукупності предмет, завдання і метод правового регулювання [7; 9]. Отже, достатньо логічним разом із предметом і методом цивільного права буде розглянути функції цивільного права.

Слово «функція» походить від латинського *functio* – виконання [8, с. 138]. Термін «функція» має багато значень і не є власне юридичним поняттям. Саме слово «функція» вперше було використано німецьким математиком Г. Лейбніцем у 1673 р. у листі до Гюйгенса (під функцією він розумів відрізок, довжина якого змінюється за якимось певним законом) [9, с. 127]. У філософії інтерес до функції як до однієї з фундаментальних категорій зростав у міру поширення в різних галузях науки функціональних методів дослідження. У найбільш розгорнутій формі функціональний підхід був реалізований Е. Кассіером [10, с. 150], який розробив теорію понять, або «функцій». Ця спроба побудови теорії пізнання на основі функціонального підходу значною мірою вплинула на філософські уявлення про функцію.

У філософських дослідженнях функція – це відносини двох (групи) об'єктів, в якому зміна одного з них веде до зміни іншого. в соціології – це роль, яку певний соціальний інститут або соціальний процес виконує стосовно потреб системи більш високого рівня організації, або залежність, яка спостерігається між різними компонентами одного соціального процесу, коли зміни в одній частині системи є похідними

від змін в іншій її частині. Термін «функція» є досить багатомірним і придатним для характеристики будь-яких динамічних структур. У соціології був розроблений функціоналізм – один із напрямків аналізу і розуміння суспільства, його функціонування та розвитку. Його основні ідеї були сформульовані Г. Спенсером, на думку якого подібно до еволюційного розвитку організму прогресуюча диференціація структури суспільства супроводжується прогресуючою диференціацією його функцій [11, с. 19–36], а пізніше розвинуті Е. Дюкргеймом, який вважав, що саме функції дають категорії розуміння того, чим є сама категорія, що досліджується [12, с. 177–189], Т. Парсонсом, згідно з точкою зору якого суспільство являє собою систему функціонально взаємопов'язаних змінних і власно елементи соціальної системи у певному розумінні є функціональними остільки, оскільки сприяють її виживанню [13], Р. Мертоном, який уточнив поняття «функція» в різних контекстах дослідних процедур та сприяв більш гнучкому його використанню [14, с. 379–448]. На початку 70-х рр. ХХ ст., коли кризові події попереднього десятиліття поставили під сумнів ідею про врівноважений стан суспільства, структурний функціоналізм став втрачати свої позиції. Однак у 80-х рр. і пізніше знову був досягнений стан відносної стабільності і посилення стабілізаційної орієнтації в науці, стимульоване нове звернення до функціоналізму. Зокрема, з'явилися підстави говорити про неофункціоналізм – термін, яким у сучасній науці прийнято визначати коло ідей, яке розвинув сьогодні американський соціолог Дж. Александер та його однодумці [15, с. 77–102].

При цьому «сучасна соціологічна наука характеризується відсутністю єдиної загально-визнаної теорії суспільства, а отже, становить набір різних підходів і способів концептуалізації соціальної дійсності» [16, с. 5]. Відповідно, і юридична наука, спираючись у своєму розвитку не суто на дослідження права, а й надбання інших наук, не може уникати дискусій щодо функціоналізму у праві.

Не уникає полеміки і визначення функцій права. Не перераховуючи чисельні точки зору щодо поняття функції права, наведемо узагальнення, що міститься в підручнику із загальної теорії держави та права за редакцією М.Н. Марченко, де зазначається, що якщо синтезувати багаточисельні точки зору з питання, що розглядається, то можна побачити, що

в кінцевому рахунку під функцією права (мова, на нашу думку, іде здебільшого про право та елементи його системи в об'єктивному значенні, при цьому вважаємо, що можливість існування функцій суб'єктивного права як окремого явища не виключається [17, с. 52]) розуміють або соціальне призначення права, або напрямок правового впливу на суспільні відносини, або і те, і інше. Поняття «функція права» повинно охоплювати одночасно як призначення права, так і напрямки впливу на суспільні відносини, які із цього випливають. А тому, розкриваючи зміст будь-якої функції права, необхідно постійно мати на увазі зв'язок призначення права з напрямками його впливу та навпаки – визначеність останніх призначенням права [18, с. 53].

Теоретичні розробки стосовно поняття та структури функцій права та функцій галузей права можуть бути застосовані й до цивільного права, у зв'язку із чим функція цивільного права може бути визначена як напрямок впливу цивільного права на суспільні відносини та соціальне призначення цивільного права, а структуру функції цивільного права становлять зміст функції цивільного права (спосіб впливу цивільного права на суспільні відносини в певному напрямку, в якому проявляються сутність, ознаки та основні властивості цивільного права), об'єкт функції цивільного права (суспільні відносини, на які цивільне право здійснює вплив), суб'єкт функції цивільного права (суб'єкт, завдяки якому здійснюється вплив на суспільні відносини в певному напрямку) та засоби реалізації функції цивільного права (засоби забезпечення впливу цивільного права в певному напрямку [19, с. 8].

При цьому, оскільки цивільне право розглядається як «найбільш повне втілення ідей і положень приватного права на національному рівні» [20, с. 9], це ставить перед ним певні завдання. У словнику Ожегова «втілитися» трактується як «отримати реальне вираження, здійснитися, реалізуватися» [21, с. 76]. Оскільки функції права максимально тяжіють до сфери сутнього в праві, до соціології права, то можна зробити припущення, що наднаціональне приватне право, що тяжіє до сфери ідеального у праві, до філософії права, може втілювати своє соціальне призначення і впливати на суспільні відносини за напрямками, які в тому числі знаходять свій прояв у функціях цивільного права.

Зазначене не виключає можливості приватного права впливати на суспільні відносини

та набувати соціального значення без опосередкування функціями цивільного права.

При цьому визначення цивільного права у значенні галузі права як «сукупності концепцій, ідей і правових норм, що на принципах диспозитивності, юридичної рівності й ініціативи сторін встановлюють статус приватної особи і забезпечують захист його інтересів» [20, с. 25], трохи більше, ніж приватне право, наближує його до сфери нормування, сфери необхідного у праві, догми права, а отже, і функціональний аспект цивільного права тут має більш тяжіти до його втілення в позитивному праві, національному законодавстві, що не є обов'язковим для права приватного як наднаціонального утворення.

Приватне право в цьому аспекті, виконуючи свої функції, має орієнтувати суспільство та державу на реалізацію ідей, що в ньому втілюються, розбудовуючи громадянське суспільство та правову державу.

«Аналіз правового впливу на суспільні відносини дозволяє розрізнити основні функції права, – пише Т.Н. Радько, – тобто функції, властиві всім галузям, та функції менш загального значення. Функції першого виду здійснює кожна галузь права – одна більш наочно, інша – менш, але так чи інакше кожна конкретна галузь права» [22, с. 59].

Під більш широким кутом зору до питання диференціації функцій права підходить М.Н. Марченко, на думку якого можна виділити п'ять груп функцій права, утворюючих їхню систему: загальноправові (властиві всім галузям права); міжгалузеві (властиві двом і більше, але не всім галузям права); галузеві (властиві одній галузі права); правових інститутів (властиві конкретному інституту права); норм права (властиві конкретним нормам права) [18, с. 56].

Ураховуючи зазначені теоретичні розробки, зробимо висновок про те, що під час характеристики функцій цивільного права доцільно розрізнити ті з них, які є спільними для права взагалі (загальноправові на рівні цивільного права, серед яких – регулятивна функція, захисна функція, інформаційно-орієнтаційна функція, виховна функція), і ті, що є специфічними саме для цієї галузі (специфічні цивілістичні функції, серед яких – уповноважувальна функція та компенсаційна функція).

Окремі елементи системи цивільного права (підгалузі, інститути, субінститути, норми) можуть в більшому або меншому ступені виконувати зазначені функції.

У системі функцій цивільного права можуть бути виділені підфункції. Так, у рамках регулятивної функції можна виокремити дві підфункції: регулятивну статичну та регулятивну динамічну. Регулятивна статична підфункція знаходить своє втілення у впливі цивільного права на суспільні відносини шляхом їхнього закріплення (цивільне право закріплює ті суспільні відносини, які являють собою основу нормального, стабільного існування суспільства, відповідають інтересам приватної особи, конститує стан належності благ, статистику цивільного права). Регулятивна динамічна підфункція виражається у впливі цивільного права на суспільні відносини шляхом ініціювання та оформлення їх руху (динаміки).

Висновки. Зазначеними функціями цивільного права можуть бути опосередковані напрямки впливу та соціальне значення приватного права, а отже – його функції. Поряд із цим можливо зробити припущення, що приватне право як наднаціональне утворення без умови опосередкування правом цивільним та міжнародним приватним правом також виконує певні функції. Не претендуючи на вичерпність та незмінність переліку та не оспоряючи наявні в юридичній літературі думки щодо характеристики та переліку функцій приватного права (так, наприклад, серед функцій приватного права авторами виділяються функція саморегулювання, функція реалізації свободи визначати параметри власної поведінки, функція реалізації свободи будувати відносини з іншими суб'єктами права) [23, с. 50–52], виділимо серед з них:

1. Цивілізаційну функцію приватного права – вплив приватного права через самоідентифікацію ментальності спільноти людей, ствердження придатності досягнень правової думки споріднених цивілізацій для подальшого розвитку конкретної правової системи, через елементи культури. Соціальне значення приватного права в цьому аспекті полягає в тому, що воно спонукає виникнення та розвиток нових елементів цивілізації, здійснює вплив на духовність та світогляд.

Приватне право являє собою «одне з найвищих досягнень культури, потужний соціально-правовий інститут, який здатний затвердити в реальному житті, перш за все в економіці, засади недоторканності власності, юридичної рівності, свободи договору і звідси на ділі дати людям достатню сферу гарантованої захищеної економічної свободи», воно є «споконвіч-

ною, первородною обителлю свободи, яка не має у низці галузей життя суспільства альтернативи», воно «уособлює і підтримує цілісність і єдність людської цивілізації в часі», виступає «тим механізмом культури, який забезпечує низці епох і національних культур, що змінюються, безперервність, наступність в регулюванні економічних, особистих немайнових відносин» [1, с. 44, 77].

2. Основоутворюючу функцію приватного права – вплив приватного права та його соціальне значення в побудові підґрунтя, бази, основи правового регулювання, що побудована на чіткій рівновазі, правильному балансі інтересів держави та суспільства, запереченні «політики крайностей». Оскільки «жодна крайність немислима без іншої, а всяка крайність протирічить людській природі» [24, с. 37].

При цьому «історія права дає нам різні приклади комбінації публічно-правового і приватноправового елементів. Співвідношення того і іншого залежить від господарських умов і соціальної психології епохи» [25, с. 39].

3. Інтеграційну функцію приватного права – вплив через «формування єдиної, несуперечливої основи діяльності людей», результатом якого стає «інтеграція для об'єднання людей, територій, державних утворень», завдяки пануванню у сфері приватного права схожих інтересів окремих суб'єктів, приватного виробництва, торгівлі, а отже, в основі своїй – «однотипних форм регуляції поведінки» [1, с. 45].

4. Ціннісну функцію приватного права – «приватне право забезпечує індивідуальну свободу окремої людини», якщо вважати, «що джерелом творчості життя є вільний прояв людської особистості, приватне право буде засобом втілення в життя ідеалів істинного індивідуалізму» [25, с. 39]. Завдяки приватному праву зростає загальна цінність права в якості його «позитивної значущості (ролі) в задоволенні потреб суб'єкта» [26, с. 10]. Стаючи виразом «свободи та активності людей відповідно до принципів рівності та справедливості», приватне право проявляє свою власну цінність, що впливає на регулювання поведінки шляхом встановлення «масштабу свободи індивіда у суспільстві» [27, с. 251, 252].

До того приватне право виступає також вираженням творчості людства, його матеріального і духовного багатства, соціальних цінностей, що накопичуються суспільством, через що «розкриває свої переваги як загальнокультурна цінність – явище культури людства в цілому» [1, с. 77].

5. Системоутворюючу функцію приватного права – вплив та соціальне значення приватного права як системоутворюючого компонента «базової категоризації» [28, с. 12] С.С. Алексеев зазначав: «Основне значення в структурі права мають функціональні зв'язки» [1, с. 44]. Приватне право впливає на правову систему і на її важливий елемент – систему

права. Засобами реалізації цієї функції можуть бути уніфікація правових засобів регулювання, усунення завдяки приватному праву протиріч між нормативами, підтримка внутрішньої єдності між елементами правової системи завдяки позначенню загальних цілей, наближення правосвідомості та правової культури до інших елементів правової системи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеев С.С. Частное право. Москва : «Статут», 1999. 158 с.
2. Байтин М.И. О принципах и функциях права : Новые моменты. *Правоведение*. 2000. № 3. С. 4–16.
3. Агафонова Г.Ю. Проблема определения функций права. *Юридический аналитический журнал*. 2002. № 1. С. 22–25.
4. Ковальський В.С. Охоронна функція права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 336 с.
5. Алексеев С.С. Проблемы теории права. Курс лекций в 2-х томах, Свердловск, 1972, т. I. 396 с.
6. Рыженков А.Я. Компенсационная функция советского гражданского права. Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1983. 96 с.
7. Смирнов В.Г. Функции советского уголовного права. Ленинград : Изд-во ЛГУ, 1965. 187 с.
8. Большая Советская Энциклопедия / Ред. кол. : С.И. Вавилов (гл. ред.) и др. – 2-е изд. Москва : Большая Советская Энциклопедия, 1978. Т. 28. 664 с.
9. Лейбниц Г.В. Сочинения в четырех томах. Москва : «Мысль», 1983. (Философское наследие ; Т. 87) Т. 2. 685 с.
10. Кассирер Э. Философия символических форм. Санкт-Петербург : Университетская книга, 2002. Т. 3. 397 с.
11. Спенсер Г. Личность и государство. Челябинск : Социум, 2007. 207 с. Тексты по истории социологии XIX–XX вв. Хрестоматия / сост. и отв. ред. В.И. Добренъков, Л.П. Беленкова. Москва : Наука, 1994. 243 с.
12. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии. Москва : Наука, 1991. 574 с.
13. Дюркгейм Э. Социология: ее предмет, метод, предназначение / Э. Дюркгейм ; [пер. с фр. А.Б. Гофман]. Москва : Канон+, 2006. 349 с.
14. Хрестоматия по культурологии : учебное пособие / сост. Д.А. Лалетин и др. ; отв. ред. А.А. Радугин. Москва : Центр, 1998. 590 с.
15. Тексты по истории социологии XIX–XX вв. Хрестоматия / сост. и отв. ред. В.И. Добренъков, Л.П. Беленкова. Москва : Наука, 1994. 243 с.
16. История социологии в Западной Европе и США : учебник для вузов / П.П. Гайдено, В.И. Добренъков, Л.Г. Ионин и др. ; отв. ред. Г.В. Осипов. Москва : ИНФРА-М, 2001. 563 с. С. 326.
17. Парсонс Т. Система современных обществ. Москва : Аспект Пресс, 1998. 270 с.
18. Парсонс Т. О структуре социального действия / под общ. ред. В.Ф. Чесноковой и С.А. Белановского. Москва : Академический проект, 2002. 879 с.
19. Мертон Р. Явные и латентные функции. *Американская социологическая мысль : тексты*. Москва : Изд-во Московского ун-та, 1994. 496 с.
20. Александр Дж. Прочные утопии и гражданский ремонт. *Социологические исследования*. 2002. № 10. С. 77–102.
21. Соболевська М. Неофункціоналістські та постструктуралістські теорії в сучасній соціології : навчальний посібник. Київ : Дух і Літера, 2010. 164 с.
22. Див. Матійко М.В. Інформаційна функція суб'єктивного цивільного права. *Римське право і сучасність: матеріали V Міжн. наук.-метод. конф. (тези доповідей)*. Одеса : Фенікс, 2008. С. 52–56.
23. Див. Общая теория государства и права. Академический курс : в 3-х томах / отв. ред. М.Н. Марченко. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Зерцало-М, 2001. Т. 2. 528 с.
24. Матійко М.В. Інформаційна функція цивільного права : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право ; Одеська національна юридична академія. Одеса, 2009. 20 с.
25. Цивільне право України : підручник : у 3 кн. Кн. 1 / За ред. Є.О. Харитоновна, А.І. Дришлюка. Одеса : Юридична література, 2005. 528 с.
26. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка. Москва : Азбуковник, 2000. 940 с.
27. Радько Т.Н. Методологические вопросы познания функций права. Волгоград : НИИ РИО, 1974. 150 с.
28. Максименко С.Т. К вопросу о функциях частного права. *Вестник Саратовской государственной юридической академии*. № 5(94). 2013. С. 16–19.
29. Кашанина Т.В. Частное право. Москва : Эксмо, 2009. 494 с.
30. Гражданское право: актуальные проблемы теории и практики / под общ. ред. В.А. Белова. Москва : Юрайт-Издат, 2008. 993 с.
31. Агарков М.М. Ценность частного права. *Правоведение*. 1992. № 2 (печатается по изданию 1920 г.). С. 31–48.
32. Рабинович П.М. Социалистическое право как ценность. Одеса : Юрид. л-ра, 2006. 167 с.
33. Теорія держави і права. Практикум. Тести : підручник / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвеева. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 584 с.
34. Структура правовой системы: государственное право и частное право. Российско-французская серия Информационные и учебные материалы № 24 / Изд. Французской организации технического сотрудничества с разрешения изд. «Дюно» и Нац. Центра подготовки территориальных кадров. Москва, 1994. 64 с.

Матійко Микола Володимирович

ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ ФУНКЦІЙ ПРИВАТНОГО ТА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Стаття присвячена дослідженню функцій приватного та цивільного права.

Шляхом аналізу практики дії норм приватного та цивільного права досліджено напрямки впливу приватного та цивільного права на суспільні відносини. Розглянуті погляди вчених щодо напрямків впливу цивільного права та приватного права на суспільні відносини, їхньої ролі та соціального значення. Охарактеризовано прояви функціоналізму в цивільному та приватному праві.

Розглянуті погляди вчених щодо визначення функцій права, функцій приватного права, функцій цивільного права.

Визначена можливість застосування теоретичних розробок стосовно поняття та структури функцій права та функцій галузей до цивільного права та приватного права.

Підтримана точка зору, згідно з якою структуру функції цивільного права становлять зміст функції цивільного права (спосіб впливу цивільного права на суспільні відносини в певному напрямку, в якому проявляються сутність, ознаки та основні властивості цивільного права), об'єкт функції цивільного права (суспільні відносини, на які цивільне право здійснює вплив), суб'єкт функції цивільного права (суб'єкт завдяки якому здійснюється вплив на суспільні відносини в певному напрямку) та засоби реалізації функції цивільного права (засоби забезпечення впливу цивільного права в певному напрямку).

Розглянуті погляди вчених щодо диференціації функцій приватного права та функцій цивільного права.

Підкреслено, що функціями цивільного права можуть бути опосередковані напрямки впливу та соціальне значення приватного права, а отже – його функції. Поряд із цим зроблено припущення, що приватне право як наднаціональне утворення без умови опосередкування правом цивільним та міжнародним приватним правом також виконує певні функції.

Виділено цивілізаційну, основоутворюючу, інтеграційну, системоутворюючу, ціннісну функції приватного права. Визначена важливість функцій приватного права. Охарактеризовано прояви цивілізаційної, основоутворюючої, інтеграційної, системоутворюючої, ціннісної функцій приватного права Співвіднесені функції цивільного та приватного права.

Зазначається про важливість зазначених аспектів у сфері юридичної практики.

Сформульовано пропозиції щодо подальшого розвитку досліджень функцій цивільного права та функцій приватного права.

Ключові слова: цивільне право, приватне право, функції цивільного права, функції приватного права, функції права.

Matiiko Mykola

REGARDING THE RATIO OF THE FUNCTIONS OF PRIVATE AND CIVIL LAW

The article is devoted to the study of the functions of private and civil law.

By analyzing the practice of private and civil law, the directions of the influence of private and civil law on public relations are studied.

The views of scholars on the areas of influence of civil law and private law on public relations, their role and social significance are considered. Manifestations of functionalism in civil and private law are characterized.

The views of scientists on the definition of the functions of law, the functions of private law, the functions of civil law are considered.

The possibility of application of theoretical developments concerning the concept and structure of functions of law and functions of branches to civil law and private law is defined.

Supported point of view, according to which the structure of the function of civil law is the content of the function of civil law (the way of civil law on public relations in a certain direction, which manifests the essence, features and basic properties of civil law), the object of civil law (public relations, which are influenced by civil law), the subject of the function of civil law (the subject through which the influence on public relations in a certain direction) and the means of implementing the function of civil law (means of ensuring the influence of civil law in a certain direction).

The views of scholars on the differentiation of the functions of private law and the functions of civil law are considered.

It is emphasized that the functions of civil law can be mediated by the directions of influence and social significance of private law, and hence - its functions. In addition, it has been suggested that private law as a supranational entity without the condition of mediation by civil and international private law also performs certain functions.

The civilizational, fundamental, integration, system-forming, value functions of private law are singled out. The importance of the functions of private law is determined. Manifestations of civilizational, fundamental, integration, system-forming, value functions of private law are characterized. Correlated functions of civil and private law.

The importance of these aspects in the field of legal practice is noted.

Proposals for further development of research on the functions of civil law and the functions of private law have been formulated.

Key words: civil law, private law, functions of civil law, functions of private law, functions of law.